

СТАТИСТИКА, ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 336.748.2:005.52(4+477)«20»
JEL Classification E31

Сьомченко В.В.,
канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку та оподаткування,
Кондратенко А.І.,
Запорізький національний університет

ВИВЧЕННЯ ТА АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА СПЕЦИФІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС У 2008-2017 РОКАХ

Somchenko V.V.,
cand.sc.(econ.), assoc. prof., associate professor at the
department of accounting and taxation,
Kondratenko A.I.,
Zaporizhzhya National University

STUDY AND ANALYSIS OF THE MAIN TENDENCIES AND SPECIFIC FEATURES OF INFLATION PROCESSES IN UKRAINE AND EU COUNTRIES IN 2008-2017

Постановка проблеми. Інфляція властива більшості країн світу. Регулювання інфляційних процесів займає важливе місце в економічній політиці держави. В сучасних умовах інфляція в усьому світі носить хронічний, всеохоплюючий характер, зумовлений як грошовими, так і негрошовими факторами. Повністю вилучити інфляцію у ринкових умовах господарювання неможливо, але за умови системного та точного аналізування та прогнозування інфляційних процесів можливо керувати ними та регулювати інфляцію.

Головними соціально-економічними наслідками інфляції є перерозподіл доходів, прихована державна конфіскація грошей у населення через інфляційний податок, падіння реальної відсоткової ставки, зростання невизначеності у процесі прийняття рішень суб'єктами господарювання. Внаслідок цього знижується схильність до заощаджень і, відповідно, норма нагромадження капіталу – параметри, що визначають довгостроковий рівень економічного зростання. Тому контроль та регулювання інфляції є надзвичайно актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему інфляції досліджували багато науковців, а саме Базилевич В. [1], Голюк В. [5], Комар Т. [6], Мірошник Т. [4], Черевик Н. [4]. Вони розглядають найважливіші проблеми сучасності, пов'язані з інфляцією, та шукають шляхи їх вирішення.

За визначенням Базилевича В.Д., інфляція – це знецінення грошей, спричинене диспропорціями в суспільному виробництві й порушенням законів грошового обігу, яке виявляється у стійкому зростанні цін на товари і послуги [1].

За класифікацією Національного банку України, інфляція є формою порушення законів грошового обігу, порушення макроекономічної рівноваги, дисбалансом попиту і пропозиції [2].

Незважаючи на велику кількість досліджень, спрямованих на вирішення проблеми регулювання інфляції та розробку заходів антиінфляційної політики, питання стосовно стримування інфляційних процесів і розробки механізму їх регулювання залишається актуальним і остаточно не вирішеним.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є вивчення та аналіз основних тенденцій та специфічних особливостей інфляційних процесів в Україні та країнах ЄС у 2008-2017 рр., розробка практичних рекомендацій щодо механізму їх регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні інфляція є дуже важливим макроекономічним індикатором негараздів в економіці країни. Вона характеризується загальним підвищенням цін на товари та послуги і зниженням купівельної спроможності грошей.

Інфляція має істотний вплив на всі сфери людського життя, найбільший – в економічній сфері. Вона впливає на попит, пропозицію, рівень заощаджень та інвестицій, фінансову систему держави, національне господарство, соціально-економічну інфраструктуру, імідж країни та її економічне становище на міжнародному ринку, тому інфляція має регулюватись з боку держави.

Згідно таблиці 1, мінімальне значення показник індексу інфляції в Україні мав у 2012 році – 99,8%. Варто зазначити, що протягом 2009-2013 рр., незважаючи на велику кількість чинників, що визначали темп інфляційних процесів, останні варіюються незначною мірою. Проте військова агресія РФ та пов'язані з нею процеси в українській економіці зумовили зростання індексу інфляції в 2014-2015 рр. до 143,3%.

Таблиця 1

Індекси інфляції в Україні в 2008-2017 рр.

Рік	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Усього за рік, %	122,3	112,3	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9	143,3	112,4	113,7

Примітка. Грудень до грудня попереднього року.

Джерело: складено авторами на основі [3]

У 2008 році спостерігався відтік капіталу, від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі, зростання зовнішньої заборгованості економіки при зменшенні резервів, підвищення попиту на іноземну валюту через нестабільність курсу гривні. У 2008 р. Україна стала чи не єдиною країною, де спостерігалися високі темпи інфляції і водночас здійснювалася ревальвація грошової одиниці [4]. Також причинами збільшення інфляції в 2008 році стало зростання цін у січні-травні на продукцію харчової промисловості внаслідок неврожаю 2007 року і підвищення мінімальної заробітної плати, пенсій, прожиткового мінімуму тощо [5].

Після стабілізації економічної ситуації в Україні, починаючи з 2009 р. рівень інфляції почав зменшуватися. Вперше зростання ВВП в Україні перевищило бюджетні прогнози у 2010 році, та інфляція була нижчою, ніж очікувалося. Реальний показник інфляції був кращим на 4% (за прогнозу 13,1% інфляція склала 9,1%), а показник економічного зростання – на 0,8% (зростання 4,5% всупереч прогнозованим 3,7%). В Україні чинником економічного росту стало зростання зовнішнього попиту та накопичення запасів [6]. Проте темпи інфляції все ще залишалися на досить високому рівні і насамперед через зростання цін на продукти харчування і акцизні товари [7].

Важливу роль у зниженні інфляції в 2011 році відіграло помірне зростання реальних доходів населення і відносно стабільний валютний курс гривні. Таким чином, у 2011 році інфляція знизилась до 4,6%, ставши знову істотно нижче офіційного прогнозу Уряду та експертних оцінок, завдяки кращому, ніж очікувалося, врожаю і стримуванню цін на окремі товари і послуги [8]. Зниження цін на цукор (-20,5% за рік) та скраплений газ (-6,8%) суттєво вплинуло на зменшення показника інфляції, проте підвищення цін на житлово-комунальні послуги і транспорт збільшило індекс споживчих цін.

За підсумками 2012 року в Україні спостерігалось зниження споживчих цін на 0,2%. Основною причиною низхідної динаміки індексу споживчих цін у 2012 р. стало здешевлення продуктів харчування. Високий урожай плодоовочевої продукції у 2011-2012 рр. і покращення інфраструктури зберігання та реалізації продовольчих товарів визначили зниження цін на продукти харчування за підсумками року на 2,9%. Крім цього, стабільний обмінний курс і низька інфляція в країнах – торговельних партнерах України сприяли здешевленню імпортованих товарів [9]. Стабілізація цін на нафту на світових ринках позитивно вплинула на рівень інфляції в Україні. В умовах падіння зовнішнього попиту на основну експортну продукцію і зменшення внутрішнього інвестиційного попиту індекс цін виробників у річному обчисленні також знижувався протягом 2012 р.

У 2013 році інфляція в Україні склала 0,5%. Цьому сприяло зростання цін на товари і послуги, які регулюються адміністративно – на 0,4%. Істотно сповільнилося зростання цін на продовольчі товари. Річні темпи зростання цін на паливо знизилися на 0,8% в умовах стабілізації світових цін на нафту. Незважаючи на зростання цін у добувній промисловості (на 2,9% за місяць), у січні продовжилася тенденція до зниження цін у річному обчисленні і в добувній, і в переробній промисловості на 4,2 і 0,2% відповідно, що пов'язано з динамікою цін на світових ринках промислових товарів.

У 2014 році відбулося стрімке зростання темпів інфляції, що супроводжувалося початком економічних реформ. За підсумками року споживчі ціни зросли на 24,9%. Причинами суттєвого зростання інфляції в 2014 р. були політичні зміни і, як наслідок, проблеми територіальної цілісності та економічні проблеми України. Внаслідок сукупної дії цих чинників відбулися зміни тарифів на газ, електроенергію, гарячу і холодну воду, опалення, а також девальвація гривні. Протягом 2014 року вони зросли на 30,4% здебільшого через підвищення тарифів у сфері ЖКГ. Також спостерігалось зростання цін на сирі продукти харчування (на 22,3%) внаслідок подорожчання їхнього імпорту та збільшення витрат на вітчизняне виробництво. Попри значне зниження доларових цін на нафту на світових ринках основний вплив на вартість палива в Україні зумовив курсовий чинник. У результаті ціни на паливо зросли протягом року на 60,7% [10].

У 2015 р. уповільнення темпів споживчої інфляції в Україні набуло постійного характеру. Досягнувши у квітні 2015 р. пікового рівня, спричиненого девальвацією гривні та різким підвищенням цін і тарифів, що регулюються адміністративно, надалі інфляція характеризувалася майже незмінною тенденцією до сповільнення (рис. 1).

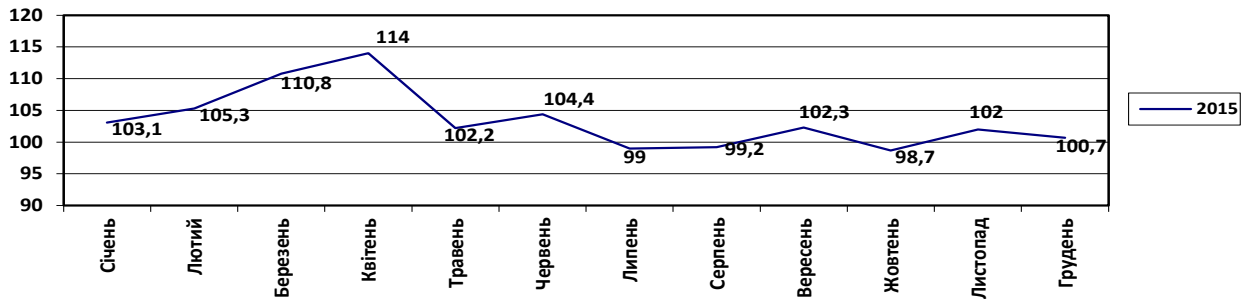

Рис. 1. Динаміка індексу інфляції в Україні в 2015 році

Джерело: складено авторами на основі [3]

На кінець 2015 року зростання індексу споживчих цін становило 43,3%. Основне зростання цін відбулося в першій половині року. Базова інфляція уповільнилася до 34,7% у грудні 2015 р. [11].

У 2016 р. споживчі ціни зросли на 12,4%. Стрімке уповільнення споживчої інфляції (з 43,3% у 2015 р.) відповідало прогнозам Національного банку, що передбачали зростання споживчих цін на 12%. Це відбулося насамперед завдяки послабленню фундаментального інфляційного тиску, про що свідчило швидке зниження базової інфляції (до 5,8%), зумовлене поміркованою монетарною та фіскальною політикою [12].

Споживча інфляція у березні 2017 р. становила 15,1%. Зростання цін прискорилося за більшістю основних складників споживчого кошика на тлі збільшення виробничих витрат та низької бази порівняння. Перехід Державної служби статистики України (ДССУ) на нову методологію розрахунку індексів споживчих цін (ІСЦ) став додатковим тимчасовим чинником, що зумовив нижчий за прогноз рівень зростання цін [13]. Прискорення інфляції в 2017 р. відбулося внаслідок скорочення пропозиції деяких овочів та фруктів через несприятливі погодні умови в першому півріччі, нестабільну ситуацію у тваринництві, зростання світових цін та зовнішнього попиту на вітчизняні продукти харчування (передусім м'ясні та молочні) та підвищення світових цін на нафту. Також на зростання рівня інфляції вплинуло збільшення виробничих витрат, зокрема на оплату праці, і стрімке відновлення споживчого попиту через збільшення пенсій та заробітних плат [14].

Рівень інфляції в країнах ЄС, як і в багатьох країнах світу, зріс у 2008 році під час Світової кризи, однак не настільки, як в Україні. У 2008-2017 рр. індекс інфляції в розглянутих країнах коливався від 99,1% (Польща, 2015) до 106,4% (Чехія, 2008). Таким чином, в країнах ЄС темпи інфляції були помірними. А в 2014-2015 рр. в Швеції та 2015-2016 рр. в Польщі спостерігалася незначна дефляція (табл. 2).

Таблиця 2

Індекси інфляції в країнах ЄС у 2008-2017 рр.

Країна	Рік									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Євросона	103,3	100,3	101,6	102,7	102,5	101,3	100,4	100,0	100,2	101,5
Чехія	106,4	101,0	101,5	101,9	103,3	101,4	100,4	100,3	100,7	102,5
Польща	104,2	103,8	102,6	104,2	103,6	101,0	100,1	99,1	99,3	102,1
Швеція	103,4	99,5	101,2	103,0	100,9	100,0	99,8	99,9	101,0	101,8
Велика Британія	103,6	102,2	103,3	104,5	102,8	102,6	101,5	100	100,7	102,7

Джерело: складено авторами на основі [15].

Головними причинами незначних змін індексів інфляції в країнах ЄС в ці роки були зміни цін на енергоносії, особливо на нафту. Також на інфляцію в цих країнах впливала зміна цін на продукти харчування, алкоголь та тютюнові вироби [16]. У 2008 році, «відчувши» зародження кризи, Європейський центральний банк (ЄЦБ) після зростання відсоткової ставки до 4,25% у липні, почав її знижувати до 2,5%

у грудні, завдяки чому всупереч зниженню ділової активності інфляція в Єврозоні склала лише 3,3%. У 2009 році ЄЦБ продовжив поступово знижувати ставку до 1% в червні. Надалі така відсоткова ставка була прийнята як базисна й залишалася незмінною до квітня 2011 року. Протягом цього періоду, інфляція в Єврозоні не перевищувала 2%. Задля запобігання «перегріву» економіки, в квітні 2011 року було вирішено підвищити відсоткову ставку на 0,25%. Проте економіка Єврозони все ще не відійшла від кризи та її зростання було не достатнім. Тому до кінця року значення ставки було повернене до 1%. У подальшому ЄЦБ знижував ставку відсотка до рекордно низьких 0,05% у вересні 2014 року. У тому ж 2014 році ЄЦБ став активніше використовувати операції на відкритому ринку.

У 2015 році задля запобігання дефляції була розпочата програма кількісного пом'якшення: щомісячний викуп держоблігацій країн Єврозони на суму 60 млрд євро. Така ж програма успішно проводилася у Великій Британії з 2009 року.

В березні 2016 року базова ставка відсотка була знижена до небачених 0% з огляду на те, що програма викупу активів та низькі відсоткові ставки були ефективними у боротьбі з дефляцією. Таким чином, завдяки такій грошово-кредитній політиці в Єврозоні вдалося не допустити дефляцію й темпи інфляції при цьому не перевищували 3,3% [17].

Тому, не ліквідувавши зниження обсягів виробництва, не можливо скасувати чи не найголовнішого інфляційного чинника – зменшення товарного забезпечення грошей. Сьогодні необхідно зробити вибір між контрольованою інфляцією та подальшим занепадом виробництва та соціальної сфери.

Отже, судячи з досвіду багатьох країн, на нашу думку, найефективнішою антиінфляційною політикою є політика інфляційного таргетування, котра включає комплекс заходів, які приймаються державними органами влади для контролю за рівнем інфляції у країні. Інфляційне таргетування має декілька стадій:

- встановлення планового показника інфляції на деякий період (як правило, рік);
- вибір монетарного інструментарію для контролю над рівнем інфляції;
- застосування монетарного інструментарію;
- порівняння рівня інфляції на кінець звітного періоду із запланованим і аналіз ефективності монетарної політики.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, протягом 2008-2017 рр. темпи інфляції в Україні зростали у періоди 2012-2015 та 2016-2017 роках. В інші ж періоди темпи інфляції зменшувались. В країнах ЄС темпи інфляції зростали в 2009-2011, 2015-2017 роках в Єврозоні; в 2009-2012, 2015-2017 роках в Чехії; в 2010-2011, 2015-2017 роках в Польщі; в 2009-2011, 2014-2017 роках в Швеції; в 2009-2011, 2015-2017 роках у Великій Британії.

Отже, для досліджених країн ЄС та України спільним було зростання темпів інфляції в останні роки. Серед розглянутих країн, окрім України та Великої Британії, найвищі показники рівня інфляції спостерігалися в 2008 році, що пов'язано зі Світовою кризою. Найвищого рівня інфляція в Великій Британії досягла в 2011 році у зв'язку із підвищенням цін на енергоресурси. В Україні темпи інфляції почали суттєво зростати з 2014 року через політичні та економічні негаразди.

Максимального значення темпи інфляції в Україні досягли в 2015 році – 143,3%, мінімального – в 2012 році (99,8%). Серед досліджених країн ЄС максимального значення темпи інфляції в обраний період досягли в 2008 році в Чехії (106,4%). У 2014-2015 рр. в Швеції та 2015-2016 рр. в Польщі спостерігалася незначна дефляція, під час якої індекс інфляції в цих країнах коливався в межах 99,1-99,8%. Взагалі інфляція в ЄС протягом 2008-2017 років була помірною, окрім зазначених вище випадків. В Україні протягом 2010, 2011 та 2013 років спостерігалася помірна інфляція, в 2012 році – незначна дефляція, в усі інші роки – галоупуча інфляція, що підтверджує наявність певних негараздів в українській економіці.

На темпи інфляції в Україні впливали як зовнішні, так і внутрішні чинники. Водночас, основними чинниками інфляційних коливань в досліджених країнах ЄС були зовнішні чинники. Одним з головних чинників інфляційних процесів в розглянутих країнах була нестабільність цін на енергетичні ресурси, оскільки всі ці країни є енергозалежними. На сьогодні в Україні ефективні тільки прямі засоби боротьби з інфляцією, оскільки непрямі засоби не можуть працювати в українській економіці через її недостатню «ринковість». Встановлено, що найефективнішою антиінфляційною політикою є політика інфляційного таргетування. Крім того, першочерговими антиінфляційними заходами є: збивання темпів інфляції, тобто скорочення різниці між грошовою і товарною масою в господарстві; відновлення інвестиційної привабливості України; раціональна державна політика в сфері зовнішньої торгівлі.

Література

1. Економічна теорія : політекономія: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання-Прес, 2007. 719 с.
2. Глосарій банківських технологій. Офіційний сайт НБУ. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734&cat_id=124733. (дата звернення: 17.03.2018).
3. Зведена таблиця індексів інфляції. Офіційний сайт ЛІГА:ЗАКОН. URL:

http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000042.html.

4. Черевик Н. В., Мірошник Т. О. Особливості інфляційних процесів в Україні. *Вісник ЖДТУ: Економічні науки*. 2010. № 3(53). С. 146-149.
5. Голіук В. Я. Значення монетарного чинника у розвитку інфляційних процесів в Україні у 2002-2010 роках. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. №5. С. 28-30.
6. Комар Т. В. Фінансові аспекти впливу інфляції на економічне зростання. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. №1. С. 2-28.
7. Річний звіт Національного банку України за 2010 р. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=77106>. (дата звернення: 17.03.2018).
8. Монетарний огляд за 2011 р. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=104460>. (дата звернення: 17.03.2018).
9. Річний звіт Національного банку України за 2012 р. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=2150782>. (дата звернення: 17.03.2018).
10. Річний звіт Національного банку України за 2014 р. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17568764>. (дата звернення: 17.03.2018).
11. Інфляційний звіт Національного банку України за 2015 рік. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=27033423>. (дата звернення: 17.03.2018).
12. Інфляційний звіт Національного банку України за 2016 рік. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43401297>. (дата звернення: 17.03.2018).
13. Інфляційний звіт Національного банку України за I квартал 2017 року. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=47356006>. (дата звернення: 17.03.2018).
14. Інфляційний звіт Національного банку України за січень 2018 року. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=63442010>. (дата звернення: 17.03.2018).
15. Інфляція (ICP). Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://www.data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm>. (дата звернення: 17.03.2018).
16. Основні показники для Єврозони – Архів. Офіційний сайт Європейської комісії. URL: http://www.ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/key_indicators/archive_en.htm. (дата звернення: 17.03.2018).
17. Регулювання інфляції в умовах соціально-економічних дисбалансів : монографія / за ред. О. В. Кузнецова. Москва : ІММО РАН, 2017. 328 с.

References

1. Bazylevych, V.D. (2007), *Ekonomichna teoriia: Politekonomiia* [Economic theory: Political economy], Znannia-Pres, Kyiv, Ukraine.
2. Official site of the National Bank of Ukraine, "Glossary of banking technologies", available at: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734&cat_id=124733 (access date March 17, 2018).
3. Site of Information agency LIGA:ZAKON, "Summary table of CPI", available at: http://www.search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000042.html (access date March 17, 2018).
4. Cherevyk, N.V. and Miroshnyk T.O. (2010), [Features of inflation processes in Ukraine], *Visnyk ZhDTU: Ekonomichni nauky*, vol. 3(53), pp.146-149.
5. Holiuk, V.Ya. (2012), "The significance of the monetary factor in the development of inflationary processes in Ukraine in 2002-2010", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 5, pp. 28-30.
6. Komar, T.V. (2011), "Financial aspects of the impact of inflation on economic growth", *Naukovyi visnyk: Financy, banky, investytsii*, vol. 1, pp. 21-28.
7. Official site of the National Bank of Ukraine, "Annual Report of the National Bank of Ukraine for 2010", available at: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=77106> (access date March 17, 2018).
8. Official site of the National Bank of Ukraine, *Monetarnyi ohliad za 2011 r.* [Monetary review for 2011], available at: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=104460> (access date March 17, 2018).
9. Official site of the National Bank of Ukraine, "Annual Report of the National Bank of Ukraine for 2012", available at: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=2150782> (access date March 17, 2018).
10. Official site of the National Bank of Ukraine, "Annual Report of the National Bank of Ukraine for 2014", available at: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17568764> (access date March 17, 2018).
11. Official site of the National Bank of Ukraine, "Annual Report of the National Bank of Ukraine for 2015", available at: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=27033423> (access date March 17, 2018).
12. Official site of the National Bank of Ukraine, "Annual Report of the National Bank of Ukraine for 2016", available at: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43401297> (access date March 17, 2018).
13. Official site of the National Bank of Ukraine, "Annual Report of the National Bank of Ukraine for the

first quarter of 2017”, available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=47356006> (access date March 17, 2018).

14. Official site of the National Bank of Ukraine, “Annual Report of the National Bank of Ukraine for January 2018”, available at: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=63442010> (access date March 17, 2018).

15. Official site of the Organisation for Economic Cooperation and Development, *Inflation (CPI)*, available at: <http://www.data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm> (access date March 17, 2018).

16. Official site of the European Commission, *Key indicators for the euro area – Archive*, available at: http://www.ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/key_indicators/archive_en.htm (access date March 17, 2018).

17. Kuznetsov, A.V. (2017), *Regulirovaniye inflyatsii v usloviyakh sotsialno-ekonomicheskikh disbalansov* [Regulation of inflation in conditions of social and economic divisions], IMEMO RAN, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 02.04.2018 р.

Рецензент: д.е.н., професор Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету О.В. Гончаренко

УДК 338.58:65.014
JEL Classification O 320, H 210

Чижишин О.І.,
канд. екон. наук, доцент кафедри
фундаментальних та спеціальних дисциплін,
Чортківський навчально-науковий інститут
підприємництва і бізнесу,
Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

Chzhyshyn O.I.,
cand.sc.(econ.), associate professor at the department
of basic sciences and special disciplines,
Chortkiv Educational and Scientific Institute
Entrepreneurship and Business of
Ternopil National Economic University

PROBLEMATIC ISSUES OF INNOVATION ACTIVITY IN UKRAINE: THE TAX ASPECT

Постановка проблеми. В умовах конкурентного середовища інноваційна діяльність суб'єктів господарювання є важливим інструментом укріплення і розширення їх позицій на ринку. Реалізація інноваційних проектів, крім того, може стати запорукою активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Більшість сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців зазначає, що постійне впровадження інновацій в усі сфери фінансово-господарської діяльності є основною умовою досягнення конкурентних переваг підприємства на світовому ринку. Особливо актуальне питання інновацій для нашої держави тепер, коли внаслідок підвищення цін на енергоресурси собівартість продукції більшості промислових підприємств постійно зростає, в результаті чого відбувається втрата конкурентних переваг вітчизняних товаровиробників.

Про проблематику дослідження інноваційної діяльності свідчить рівень її розгляду в наукових працях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічну сутність і виробничу необхідність інноваційної діяльності та її стимулювання на підприємстві досліджують і визначають у своїх працях вчені Андрушків Б.М., Дорошкевич К.О. і Маслак О.О. [1-2], які вносять власні твердження у